

MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Haszpra László, Titkár: Weidinger Tamás

Tagok: Anda Angéla, Bartholy Judit, Bozó László, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor, Gelencsér András, Geresdi István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Horányi András, Horváth Ákos, Horváth László, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Pálvölgyi Tamás, Putsay Mária, Szalai Sándor, Tar Károly, Unger János

Kedves MTB tagok!

Tisztelettel meghívunk Benneteket a Meteorológiai Tudományos Bizottság következő ülésére.

Időpont: 2009. február 17, kedd 14 óra.

Helyszín: az Országos Meteorológiai Szolgálat tanácsterme
Budapest II., Kitaibel Pál utca 1., I. emelet 116.

Javasolt napirend:

1. A Munkabizottságok vezetőinek beszámolója a munkabizottságok megalakulásáról, terveikről
2. A 2009. évi Meteorológiai Tudományos Napok programja, a 2010-2011. évi Meteorológiai Tudományos Napok témái
3. Egyebek

Kérünk mindenkit, hogy a napirenddel kapcsolatos esetleges javaslatait, észrevételeit juttassa el az ülés előtt Haszpra Lászlónak.

Budapest, 2009. február 2.

Üdvözlettel

Haszpra László
elnök

Országos Meteorológiai Szolgálat
1181 Budapest, Gilice tér 39.
T: (1)346-4816, Fax: (1)346-4809
E-mail: haszpra.l@met.hu

Weidinger Tamás
titkár

ELTE Meteorológiai Tanszék
1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A
Tel: (1)209-0555/6612, Fax: (1)372-2904
E-mail: weidi@ludens.elte.hu

MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Haszpra László, Titkár: Weidinger Tamás

Tagok: Anda Angéla, Bartholy Judit, Bozó László, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor, Gelencsér András, Geresdi István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Horányi András, Horváth Ákos, Horváth László, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Pálvölgyi Tamás, Putsay Mária, Szalai Sándor, Tar Károly, Unger János

EMLÉKEZTETŐ A METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG 2009. FEBRUÁR 17-I ÜLÉSÉRŐL

Dátum: 2009. február 17. 14 óra

Helyszín: Országos Meteorológiai Szolgálat tanácsterme, Budapest II., Kitaibel P. u. 1.

Jelen vannak: Bartholy Judit, Bozó László, Geresdi István, Götz Gusztáv, Haszpra László, Horányi András, Horváth Ákos, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Putsay Mária, Szalai Sándor, Unger János

Kimentését kérte: Anda Angéla, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor, Gelencsér András, Horváth László, Pálvölgyi Tamás, Tar Károly, Weidinger Tamás

Haszpra László bevezetésképp elmondta, hogy az Akadémia vezetésének döntése értelmében a Tudományos Bizottságok a jövőben nem tarthatnak munkaülést az Akadémia székházában és megköszönte az OMSZ-nak, hogy helyet adott az ülésnek. Ezt követően ismertette a tervezett napirendet:

1. A Munkabizottságok vezetőinek beszámolója a munkabizottságok megalakulásáról, terveikről
2. A 2009. évi Meteorológiai Tudományos Napok programja, a 2010-2011. évi Meteorológiai Tudományos Napok témái
3. Egyebek

A tervezett napirendet a Bizottság változtatás nélkül elfogadta:

1. A Munkabizottságok vezetőinek beszámolója a munkabizottságok megalakulásáról, terveikről

A Bizottság meghallgatta az egyes munkabizottságok vezetőinek beszámolóját.

Az *Agrometeorológiai Munkabizottság* február 20-án tartja alakuló ülését, amelyen az agrometeorológia oktatásának helyzetével kíván foglalkozni. A tervekről Szalai Sándor, a munkabizottság titkára számolt be.

Az *Éghajlati Munkabizottság* 2008. december 12-i alakuló üléséről Bartholy Judit, a munkabizottság elnöke számolt be.

A *Légkördinamikai Munkabizottság* 2008. december 16-i alakuló üléséről Horányi András, a munkabizottság elnöke számolt be. Mika János kérdésére elmondta, hogy a 2009. június 8-17. közötti nyári iskolán bárki részt vehet, amennyiben nem kér szállást a helyszínen (A nyári

iskola programja a Mellékletben megtalálható.) A munkabizottság tervei között szerepel az ELTÉ-n és az OMSZ-nál használt regionális éghajlati modellek eredményeinek összehasonlítása és az eredmények bemutatása előadóülés keretében. Ennek kapcsán számos kérdés hangzott el a modelleredmények közötti eltérések lehetséges okaira vonatkozóan.

A *Légkörfizikai Munkabizottság* 2009. január 14-i alakuló üléséről Geresdi István, a munkabizottság elnöke számolt be. A munkabizottság javasolta a munkabizottság nevének módosítását „Légkörfizikai és levegőkémiai Munkabizottság”-ra. A javaslatot a Tudományos Bizottság elfogadta.

A *Légköri Erőforrás Munkabizottság* 2009. január 15-i alakuló üléséről szóló beszámolót Tar Károly munkabizottsági elnök távollétében Haszpra László ismertette.

Az alakuló ülések emlékeztetői a Mellékletben megtalálhatók. Az ezekben hivatkozott további anyagok a munkabizottságok vezetőitől kérhetők el.

2. A 2009. évi Meteorológiai Tudományos Napok programja, a 2010-2011. évi Meteorológiai Tudományos Napok témái

2009:

A munkabizottsági beszámolókból már utalás történt arra, hogy milyen témák szerepeljenek a következő években a Meteorológiai Tudományos Napokon. A Légkördinamikai Munkabizottság 2009-re műholdmeteorológiával foglalkozó programot javasolt. A jelen emlékeztető Mellékletében is megtalálható javaslatot Putsay Mária ismertette.

Szalai Sándor felvetette, hogy agrometeorológiai alkalmazások is szerepelhetnének a programban.

Mika János az Űrkutatási Iroda bevonását javasolta (meteorológia az űrkutatásban).

Unger János a téma tágabb értelmezése (műholdmeteorológia, távérzékelés) kapcsán javasolta a repülőgépes városklíma vizsgálatok bevonását is.

Major György szerint, ha a cél a magas szintű ismeretterjesztés, akkor egy-egy szűkebb témára nem kell sok előadást szánni.

Mika János a sajtó minél szélesebb körű bevonását javasolta. Válaszul elhangzott, hogy az erőfeszítések ellenére a tapasztalatok szerint az érdeklődés csekély.

A javaslatok meghallgatása és megvitatása után a Tudományos Bizottság úgy döntött, hogy a 2009. november 19-20-án az Akadémia székházában megrendezésre kerülő 35. Meteorológiai Tudományos Napok címe az eredetileg javasolt „Új generációs meteorológiai műholdak: fejlesztések, alkalmazások” helyett egyszerűen „Műholdmeteorológia” legyen, és a szervezést Putsay Máriára bízta. Az előadások cikkszerű anyaga az ülés után CD-ROM formájában jelenik majd meg. A kéziratok leadási határideje ne csússzon 2010. január végén túl.

2010:

2010-re vonatkozóan több éghajlati tárgyú témajavaslat is elhangzott. Az Éghajlati és a Légkördinamikai Munkabizottság közösen írásban is benyújtott javaslatot (lásd Melléklet). Az Éghajlati Munkabizottság ülésén elhangzottak alapján Bartholy Judit felvetette egy olyan, éghajlati tárgyú Meteorológiai Tudományos Napok megszervezését, amely - más szakterületek képviselőinek bevonásával - felölelné mind a múlt, mind a jelen, mind pedig a jövő éghajlatát is (lásd Melléklet). A felvetéssel kapcsolatban vita bontakozott ki. Néhányan

megkérdőjelezték, hogy egy meteorológiai rendezvényen helyet kell-e adni paleoklimával foglalkozó geológusoknak, paleobotanikusoknak, stb., míg mások a nyitottságot, az átfogóbb témát támogatták. Felvetődött, hogy a sok lehetséges előadásra tekintettel két teljes napos rendezvényben is lehetne gondolkodni. A Tudományos Bizottság elfogadta, hogy 2010-ben éghajlati témával foglalkozzon a Meteorológiai Tudományos Napok, de a részletes tematikáról nem döntött. Felkérte Bartholy Juditot, az Éghajlati Munkabizottság elnökét és Haszpra László MTB elnököt, hogy a potenciálisan érintettekkel konzultálva készítsen egy vagy több javaslatot, amelyekről a Tudományos Bizottság legkésőbb jövő év elején dönthet.

2011:

A Tudományos Bizottság elfogadta, hogy a 2011-es Meteorológiai Tudományos Napok agrometeorológiai kérdésekkel foglalkozzon. A programjavaslat kidolgozását az Agrometeorológiai Munkabizottságra bízta.

3. Egyebek

Haszpra László egy korábbi kezdeményezésre hivatkozva felvetette, hogy szükség van-e az MTB-nek saját honlapra? A felvetést viszonylagos érdektelenség fogadta, így önálló MTB honlap egyelőre nem lesz; a Munkabizottságoknak saját maguknak kell anyagaik web-es megjelenítéséről gondoskodniuk, amennyiben ilyen szándékaik vannak.

Haszpra László beszámolt az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottság Felkészülés a Klímaváltozásra albizottsága és az IPCC Munkacsoport által október végén kezdeményezett éghajlatváltozással foglalkozó akadémiai állásfoglalás előkészítésének állásáról. Amennyiben az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottsága az anyagot elfogadja, akkor azt feltehetően az MTB is véleményezheti majd. Ha így lesz, akkor elképzelhető, hogy a feladatra a közeljövőben újabb MTB ülést kell összehívni. Amennyiben az állásfoglalás-tervezet támogatást kap, akkor az anyag az Akadémia májusi közgyűlése elé kerülhet jóváhagyásra.

Budapest, 2009. február 27.

Összeállította: Haszpra László, MTB elnök

I. MELLÉKLET

A munkabizottságok alakuló üléseinek emlékeztetői

EMLÉKEZTETŐ

a Meteorológiai Tudományos Bizottság Agrometeorológiai Munkabizottságának üléséről

Dátum: 2009. február 20. 10:00.

Helyszín: OMSZ Budapest II. Kitaibel P. u. 1.

Jelen vannak: Az ülésen résztvett 13 fő, ebből 9 az MB állandó tagja, 4 meghívott: Anda Angéla, Antal Emánuel, Ács Ferenc, Dunkel Zoltán, Kocsis Tímea, Lakatos László, Szász Gábor, Zemankovicsné Hunkár Márta és Szalai Sándor (tagok), illetve Gombos Béla, Loksa Gábor, Molnár Imre és Szőke Lajos (meghívottak).

Az ülést Anda Angéla elnök nyitotta meg. Történeti visszatekintéssel kezdte előadását, majd az agrometeorológia oktatás helyzeténél a 'Bolognai-folyamat' erőteljes, s nem mindig kedvező hatásait emelte ki.

Az ülés fő témája az agrometeorológia oktatásának országos helyzetképének áttekintése volt. Előzetesen az MB vezetése megkísérelte az országban agrometeorológiát oktató valamennyi intézmény minden előadójával a kapcsolat felvételt, s az oktatóktól előzetesen tantárgyi programokat, tárgyi jellemzőket (óraszám, szak, tantárgy helye stb.) kérni, s meghívni minden érintettet az ülésre. Sajnos több intézménytől nem érkezett sem előadó, sem anyag, sem kimentés (Mezőtúr, Nyíregyháza, Kaposvár, Corvinus Egyetem).

Ezután a jelenlévő agrometeorológiát oktató intézményi képviselők egyenként beszámoltak az intézményükben folyó oktató-munkáról. Mivel a tárgyak leírása már előzetesen beérkezett, s sokszorosítva rendelkezésre állt mindenki számára -a jelen mellékletben szerepel-, ezért az előadók elsősorban az oktatás körülményeire koncentráltak a szóbeli előadás során.

Egységes vélemény alakult ki arról, hogy a bolognai folyamat negatív hatással volt a tárgy oktatására. Megszakíthatóvá vált az az egymásra épülés, ami az interdiszciplináris tudást igénylő tárgyaknál feltétlenül szükséges. A képzésbe belépő hallgatók színvonala nem egységes, gyakran olyan középiskolából érkeznek, ahol a középfokú képzés nem tartalmazza a szükséges minimális ismeretanyagot. További negatívum, hogy több intézményben az Agrometeorológia tárgy önállósága is megszűnt, például beleolvadt a vízgazdálkodásba (Kecskemét), illetve új tárgyak indításával próbálják az oktatásba bevonni (Gödöllő). Az intézmények egymás közötti tárgyelismerési gyakorlata sem kedvező, amikor a csak néhány órában agrometeorológiát tartalmazó tárgyat feltétel nélkül elismerik teljes körű agrometeorológiának. Több helyen az agrometeorológia jelenlegi helyzete inkább személyes hatás, illetve pozíció eredménye, és féltő, hogy az utánpótlás hiányában a helyzet még tovább fog romlani (például Hódmezővásárhely, Kecskemét). Az OMSZ-ban lezajlott változások is negatívan befolyásolták az agrometeorológia oktatási-kutatási lehetőségeit. Kecskeméten az OMSZ agrometeorológiai obszervatóriuma bezárt, ami rossz hatással volt a képzésre.

Az agrometeorológia oktatásának visszaszorulása sokszor együtt járt a divatos, de kevésbé gyakorlatias, a gyakorlat által kevésbé igényelt szakok elöretörésével, amelyekben lenne létjogosultsága a diszciplinának, de sajnálatos módon a megalkotók azt gond nélkül kihagyták. Ennek lett az a következménye, hogy BSc szakon több helyen van agrármérnök képzés (egy-egy jelzős szerkezettel ellátva pl. környezetgazdálkodási agrármérnök, vagy gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök) agrometeorológia nélkül!

A doktori iskolákban a helyzet jobb, bár olyan ötlet is felmerült, hogy egy doktori iskola legyen Budapesten, és a többi DI ehhez csatlakozna.

Komoly vitát váltott ki az utánpótlás kérdése. Az ELTE-n magas szintű tudományos oktatás folyik, de gyakorlati képzés egyáltalán nincs. Felmerülhet a kérdés, hogy lehet-e agrometeorológust képezni mindenféle gyakorlati ismeretanyag nélkül?

Néhány az elhangzott javaslatok közül:

- ahol az alapszakokon jelenleg nincs, de az oktatás célja azt igényelné, ott az agrometeorológiát a kötelező tantárgyak közé be kellene emeltetni (környezetgazdálkodási agrármérnöki alapszak). Azonban ez mindenképpen KKK módosítást igényelne, melyre lehetőség gyakorlatilag nincs! Ezért csak intézményi specifikumként lehet a javaslatnak helyt adni.
- a terepgyakorlatokat, ahol van, ott mindenképpen megtartani, esetlegesen új tematikával bővíteni (komplex terepgyakorlat, Gödöllő) lenne szükséges
- a tantárgyi programok pontosítása, egységesítése szükséges lenne
- egyes intézetekben specializálódott magas szintű munka folyik, ami reményt ad a jövőre nézve. Tudástranszfer segítene helyzetben
- a követelményrendszer egységes szintjének megadása célszerű lenne
- mind az adminisztratív, mind az előadói szinttel a kapcsolat tartása, a fejlődés biztosítása céljából elkerülhetetlen
- célszerű lenne, ha nem az oktatás elején, kezdő tárgyként kerülne oktatásra (1. szemeszter) a tantárgy, hanem később, a szükséges alapozó tárgyak abszolválását követő időpontban. Talajtan, növényélettan, fizika, matematika informatika stb. ismereteire az agrometeorológia épít. Ez azonban kimondottan intézményi kompetencia, melyet semmi törvényi kötelezettség nem ír elő, így helyi kezelést igényel.

A hosszú, de eredményes vitát követően került sor a 2009-es év program-tervezetének megvitatására. Idén még két ülést tervezünk, az egyiket nyár elején (május-június táján), a másikat Szász professzor úr meghívására szeptemberben, Debrecenben tartjuk.

Az elnök megköszönte a jelenlévők aktív részvételét és javaslatait, majd az ülést bezárta.

Budapest 2009. február 21.

A jegyzőkönyvet készítette:

Jóváhagyta:

Dr. Szalai Sándor
Munkabizottság titkára

dr. Anda Angéla
munkabizottság elnöke

EMLÉKEZTETŐ

a Meteorológiai Tudományos Bizottság Éghajlati Munkabizottságának alakuló üléséről

Dátum: 2008. december 12. 11:00.

Helyszín: OMSZ Budapest II. Kitaibel P. u. 1.

Jelen vannak: Varga Zoltán, Wantuchné Dobi Ildikó, Unger János, Bottyán Zsolt, Szentimrey Tamás, Szalai Sándor, Bihari Zita, Németh Ákos, Haszpra László, Pálvölgyi Tamás, Szabó Péter, Csima Gabriella, Szépszó Gabriella, Horányi András, Vörös Miklós, Domonkos Péter, Péliné Németh Csilla, Pongrácz Rita, Bartholy Judit a jelenléti ív szerint.

Bartholy Judit elnök ismertette az ülés tervezett napirendjét.

A tervezett napirendet a jelenlévők változtatás nélkül elfogadták:

1. Köszöntés
2. A munkabizottság újraalakítása, bemutatkozás, javaslatok további felkérésre
3. Koppány György levelének felolvasása
4. Bevezető: Éghajlati jövőnk
5. Beszámoló az MTB 2008. október 28-i (11 óra) üléséről
6. Beszámoló az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottság terveiről
7. Beszámoló az MTA-KEB Felkészülés a klímaváltozásra albizottság 2008. október 28-i (14 óra) üléséről
8. Javaslat az elkövetkező 3 év Meteorológiai Tudományos Napjainak témáira
9. Tervek: kapcsolatfelvétel, rendezvények
10. Egyebek
11. Zárszó

A köszöntő és a rövid bemutatkozás után Lakatos Mónika felolvasta Koppány György levelét, amit Bartholy Judithhoz juttatott el elektronikus formában, és távollétében annak közzétételét kérte.

Ezután a kinyomtatott és körbeadott taglistát ellenőrizték és igény szerint kiegészítették a jelenlévők. Horányi András javasolta, hogy előbb célszerű a Munkabizottság terveit és profilját egyeztetni, s csak utána bővítsük a taglistát. Bartholy Judit felhívta a figyelmet arra, hogy 2009. január elejéig még várjuk és elfogadjuk a javaslatokat további tagok bevonására.

A következő napirendi pontban Bartholy Judit előadást tartott a regionális klímamodellezés hazai perspektívájáról, illetve az Európai Unió PRUDENCE projekt Kárpát-medencére vonatkozó eredményeiről.

Az előadást követően Bartholy Judit áttekintést adott az MTB október 28-ai ülésén elhangzottakról. Elmondta, hogy a 2008-2011-es akadémiai ciklusra Agrometeorológiai Munkabizottság, Éghajlati Munkabizottság, Légekördinamikai Munkabizottság, Légekörfizikai Munkabizottság, Légeköri Erőforrás Munkabizottság alakításáról döntött az MTB. Hangsúlyozta Haszpra László kérését a munkabizottságok mihamarabbi megalakítására vonatkozóan. Az ülésen a Bizottság megvitatta az elkövetkezendő akadémiai ciklus alatt megrendezésre kerülő Meteorológiai Tudományos Napok témajavaslatait is, de erről a későbbiekben külön napirendi pontban esik szó.

Bartholy Judit beszámolt arról is, hogy a KvVM és az MTA létrehozott egy klímaváltozással foglalkozó bizottságot, melynek Láng István az elnöke, titkára pedig Csete László. Ez a bizottság már megkezdte munkáját. Felmerült, hogy készíteni kellene egy állásfoglalást, ami akadémiai szintű deklaráció lenne a klímaváltozás témakörében. Az MTA

Környezettudományi Elnöki Bizottsága (MTA-KEB) létrehívott egy albizottságot „Felkészülés a klímaváltozásra” néven, mely felvállalta a deklaráció előkészítését. Már megindultak az előkészítő, illetve szervezési munkálatok, az MTA KEB felkérte szerkesztőbizottság tagjait a közreműködésre, ennek tagjai Láng István koordinálása alatt Haszpra László, Faragó Tibor, Harnos Zsolt, Szlávik János és meghívót kapott Bartholy Judit is. Megfontolandó volt, hogy milyen terjedelmű legyen a tervezett állásfoglalás. A szerkesztők visszanyúltak a korábbi, az MTB által 1991-ben kiadott anyaghoz, végül a terjedelmet illetően 3-5 oldalban állapodtak meg. A tervek szerint az állásfoglalásnak az akadémiai közgyűlés elé kellene kerülni jövő tavaszra. Bartholy Judit kérte, hogy az Éghajlati Bizottság intenzíven vegyen részt ebben a munkában, ha terjeszthető lesz az anyag, közreadják.

Haszpra László hozzátette, hogy valószínűleg 5 oldalas lesz az állásfoglalás, március az elkészítés határideje. Jelenlegi fázisában 4 fejezet van: tényezők, jövő, nemzetközi együttműködés, hazai feladatok.

B.J. folytatta, miszerint az MTA KEB felkérte őt, hogy tartson egy korreferátumot a regionális klímamodell eredményekről. A modelleredmények felhasználásával kapcsolatban annak adott hangot, hogy nem alakult még ki egységes álláspont arról, hogy milyen eredményeket kapjanak a felhasználók, ennek kialakítására törekedni kellene.

Pálvölgyi Tamás (P. T.) csatlakozva ehhez a felvetéshez elmondta, hogy akár külön ülést lehetne erről tartani, viszont előbb a modellezőknek kellene konszenzusra jutni e témakörben. Utána a végső felhasználókat is be lehetne vonni a kérdés megtárgyalásába, mivel eltérőek a végfelhasználók igényei, vagy esetleg rábízunk a modellezőkre, hogy ők állítsanak elő valamilyen indikátort.

Horányi András (H. A.) megjegyezte, hogy nem csak adatszolgáltatók vagyunk, meg kell próbálni megérteni, hogy a felhasználók hogyan szándékoznak az információinkat felhasználni, s nekik pedig azt, hogy milyen korlátaik vannak a projekcióinknak, azaz párbeszédre kell törekedni.

B. J. szerint még nincsenek olyan fázisban a modelleredmények, hogy átadhatók legyenek. Fontos hangsúlyozni azonban, hogy nyersen is jobbak a jelenlegiek, mint a régi eredmények, amelyek az interneten elérhetők, s amiket a felhasználók használnak, jobb híján.

H. A. is megerősítette, hogy a legújabb eredményeket közre kell adni, mert például a szélerőművek tervezéséhez is letöltenek mindenfélét.

Domonkos Péter szerint az Éghajlati Munkabizottságnak kellene előbb megvitatni ezt a kérdést, majd kiadni egy állásfoglalást. Fontos lenne, hogy egy testület adja azt közre, kevés, ha néhány kutató fémjelzi.

H. A. rendkívül fontosnak tartja, hogy ne jelenjenek meg egymásnak ellentmondó eredmények, interpretációk, s a gond az az, hogy a szakértők egymással is nehezen kommunikálnak, a társadalom többi tagjával pedig különösen nehéz megtalálni azt a hangot, amely jelzi a korlátokat, de ugyanakkor felkelti a bizalmat a klímamodellek eredményeivel kapcsolatban.

B. J. is hangsúlyozta a kommunikáció fontosságát a felhasználókkal, illetve az érdeklődő „nem szakemberekkel”. A meteorológiai kérdések általában, de a klímaváltozás témaköre különösen nagy közérdeklődésre tarthat számot. Ezt kezelni kell, megfelelő kommunikációra, közérdekű információk közlésére van szükség. Ugyancsak fontos az ismeretterjesztés, azaz hogy az éghajlatváltozás ok-okozati összefüggéseit, hátterét mind több ember értse meg. Fókuszpontokat kellene meghatározni, ugyanis a kutatás mellett az oktatás és a népszerűsítés is fontos, óvodától az egyetemig.

P. T. elmondta, hogy Éghajlatváltozás mindenkinek címmel a minisztérium 1000 példányban adott ki egy könyvet, de nincs terjesztési stratégiája.

B. J. szerint már legalább 3 könyvet kellett volna írni ebben a témában.

Szalai Sándor erre reagálva megjegyezte, hogy az OMSZ projektekről kénytelen lemondani, a jelen feltételek mellett nem képes többre. Továbbá kiemelte, hogy a szűkre szabott külső-belső feltételrendszerhez képest szerinte az OMSZ aktuális éghajlati osztályai maximálisan teljesítettek.

P. T. a Műszaki Egyetemről hozott fel egy példát, miszerint a tanszékvezető eladta egy kiadónak a könyvötletét, és valójában nem kell hozzá erőforrás, mivel a felkért szerzők megtiszteltetésnek érzik, hogy írhatnak a könyvben.

B. J. Fel kell keresni az OMSZ vezetését az Éghajlati Munkabizottság nevében és megvitatni ezt a kérdést.

Wantuchné Dobi Ildikó megerősítette azt, hogy láttatni kell magunkat, például akár Kína is másképp áll az oktatáshoz, körül kellene nézni a világban.

B. J. ezután felvetette, hogy a Bizottság törekedjen évi egy-két rendezvény szervezésére, ezek között lehetne közös ankét, munkaértekezletet is a Légkördinamikai Munkabizottsággal. A rendezvények helye, a teremfoglalás nehézségei ellenére, feltétlenül az Akadémia legyen.

B. J. ezután rátért a következő napirendi pontra, a Meteorológiai Tudományos Napok témakörére. Elmondta, hogy a Meteorológiai Tudományos Napokat az MTB szervezi, programjukat pedig a munkabizottságok állítják össze. A következő 3 év tématerületeiről hamarosan dönteni kell. Ismertette az MTB elé tárt ötleteket, miszerint sor kerülhet egy műholdmeteorológiai-távérzékelési, egy éghajlati és egy agrometeorológiai témájú rendezvényre. Az éghajlatkutatás témakörében felmerült az éghajlat múltját, jelenét és jövőjét felölelő előadássorozat ötlete. Haszpra László azt kérte, hogy a munkabizottságok alakuló ülésükön tárgyalják meg a kérdést, hogy az MTB várhatóan 2009 februárjában sorra kerülő következő ülésén döntést lehessen hozni.

H. A. javaslata, hogy a műholdmeteorológia legyen a 2009-es, a középső a klíma, a harmadik pedig az agrometeorológia témaköre.

B. J. szerint mennyiben 2009-ben nem lesz éghajlati témájú a Meteorológiai Napok, akkor akadémiai környezetben lehetne tartani regionális klímamodellezés témakörben az OMSZ és az ELTE eredményeket bemutató előadássorozatot különös tekintettel az eredmények együttes kiértékelésére.

P. T. szerint nincs autentikus jövőkép, le kellene gyártani a forgatókönyveket, ha a tudományos közeg elfogadja, akkor könnyebb lesz a dolgunk, de ez erőforrás igényesebb, mint egy könyv.

B. J. mindenki által hozzáférhető kiadványt, mely összefoglalja a Kárpát-medence éghajlati forgatókönyveit, pár éven belül ki kellene adni.

H. A. kellene még egy vitanap az őszi rendezvény előtt, a korábbihoz hasonló, hogy ne az ellentmondások számát növeljük. A meghívók kiküldésekor tudatosítani kell, hogy szakmai vitáról van szó.

Haszpra László felvetette, hogy mivel nemcsak klímás körökben hallunk gyakran az egyes scenáriókról, el kellene mondani, hogy ezek mit jelentenek. Az A2-t például már ma túlhaladta a jelenlegi CO2 koncentráció.

H. A. arra hívta fel a figyelmet, hogy ha rossz forgatókönyvvel számolunk, akkor a modelleredmények is rosszak lesznek.

P.T.: 10 évvel ezelőttiek a forgatókönyvek, a bizonytalanságuk ismert.

H. A.: az 1961-90-es átlagok már régiek.

Szalai Sándor: a gazdaság ezekre van felkészülve, az 1961-90-es átlagok használata indokolt. Új forgatókönyveket készültek kiadni, de ez elmaradt, bár a jelenleg használatosak már nem megfelelőek.

Haszpra László: Megjelent a Nature-ben egy cikk, miszerint elavultak a forgatókönyvek, nincs kötelezve senki arra, hogy ezeket használja.

P. T. az új forgatókönyvek nem készültek el, a jelenlegiek csak a modellek összehasonlítására alkalmasak.

B. J. elmondta még, hogy az MTB-ban vita bontakozott ki a bizottság nevééről, felmerült ugyanis az Éghajlati és Városklíma Bizottság elnevezés. Biztosított arról, hogy a városklíma, mivel fontos terület, főleg a városi hősziget jelensége miatt, része lesz az Éghajlati Munkabizottság tevékenységi körének, legalább egy városklíma rendezvényt szeretnénk tartani a jelen ciklusban.

H.A: végül a klímadinamikai nyári iskolára hívta fel a jelenlévők figyelmét. Az OMSZ honlapján megtalálhatók az információk, amit terjeszteni fogunk a tagoknak.

Budapest, 2008. december 16.

Összeállította: Lakatos Mónika titkár

Emlékeztető az MTA MTB Légekördinamikai Munkacsoport alakuló ülésről

Helyszín: OMSz székház, I. em. Tanácsterem

Időpont: 2008. december 16. 9:00-10:39

Emlékeztetőt készítette: Vörös Miklós (titkár)

Jelenlévők (21 fő; jelenléti ív szerint): Adamcsek Edit, Bartholy Judit, Benkéné Csima Gabriella, Bölöni Gergely, Faragó István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Hágel Edit, Horányi András, Havasi Ágnes, Ihász István, Lajos Tamás, Lakatos Mónika, Pongrácz Rita, Práger Tamás, Putsay Mária, Szentimrey Tamás, Szépszó Gabriella, Tél Tamás, Vörös Miklós, Weidinger Tamás

1. Megnyitó

Horányi András, a munkabizottság elnöke köszöntötte a megjelenteket, bemutatkozott, mint új elnök, s bemutatta Vörös Miklós titkárt. A napirendet a tagság ellenvetés nélkül elfogadta.

2. A munkabizottság újraelakulásával kapcsolatos kérdések

Horányi András megköszönte az előző elnök, Weidinger Tamás munkáját, s leszögezte, hogy a munkabizottság az eddigiekben megszokott irányvonalak mentén kíván tevékenykedni. Elődjéhez hasonlóan fontosnak tartja az interdiszciplináris kapcsolatok erősítését és ápolását. Elmondta, hogy a munkabizottság taglistája az előző munkabizottsági taglista, új szakemberekkel és érdeklődőkkel való kibővítésével állt elő. A tagságban több, jelenleg külföldön élő szakember is szerepel, s a bizottság célja, hogy az ő tapasztalataikat és javaslataikat is hasznosítsa. A taglistát a jelenlévők ellenvetés nélkül elfogadták. A későbbiekben felmerült, hogy Haszpra Lászlót, az MTB elnökét is tájékoztatni szükséges a munkabizottság működéséről és javaslatairól, amit természetesen meg is fogunk tenni.

3. Az elkövetkező 3 év Meteorológiai Tudományos Napjainak javasolt témái

A munkabizottság megvitatta a 2009 és 2010-es Meteorológiai Tudományos Napokra az MTB számára javasolható témákat.

Előkészített javaslatok:

2009 - Műholdmeteorológia

2010 - Klímadinamika (A "klíma" témakör általános javaslatként az Éghajlati Munkabizottság ülésén is felmerült, konkrét „klímadinamikai” javaslatként a Légekördinamikai Munkabizottság előkészítő anyaga volt)

Az időpontokkal és általánosságban a témaválasztással kapcsolatban ellenvetés nem merült fel (azzal az észrevétellel, hogy az Éghajlati Munkabizottság a klímát általánosabban kívánja tekinteni)..

Egyetértés mutatkozott abban, hogy mindkét tervet a Légekördinamikai és Éghajlati Munkabizottságok közös javaslataként terjesszük fel az MTB elé.

A 2009-es műholdmeteorológiai felvetést (mellékelve) a tagság ellenvetés nélkül elfogadta. Putsay Mária már előzetesen felvette az előadók egy részével a kapcsolatot. Egyetértett Horányi Andrással, hogy a hangsúly legyen a műholdas kérdéseken, általánosságban a távérzékelés csak illusztratív jelleggel jelenjen meg. Bartholy Judit megjegyezte, hogy az

ELTE több tanszéke is értékes segítséget nyújthat e témában, mely jó lehetőséget nyújt az interdiszciplináris kapcsolatok erősítésére.

A 2010-es klímadinamikai felvetés kapcsán élénk vita bontakozott ki, mely során nem sikerült konszenzusra jutni több kérdésben. Amiben a Munkabizottság egyetértett:

- Cím: legyen egy általánosabb cím (és téma), ahol nemcsak a klímadinamika kerül kiemelésre.
- Célközönség: tudományos társadalom, DE a nagyközönség is, azaz az éghajlatváltozás hatásaival is foglalkozni kell.
- Előadások száma: maradjon az elmúlt évek hagyománya, hogy inkább kevesebb (14-16), de hosszabb előadások legyenek.

A vita során nem alakult ki konszenzus minden kérdésben, s ezért abban állapodtunk meg, hogy egy általános anyagot nyújtunk be az MTB felé, kérve a két munkabizottság által szervezett éghajlati témájú 2010-re tervezett Meteorológiai Tudományos Napok elfogadását (a vázlatos javaslat mellékelve, amelyhez az Éghajlati Munkabizottság esetleg még észrevételeket kíván tenni). A konkrét program tekintetében a két bizottság folytatja az egyeztetéseket (a két bizottságot Bartholy Judit, Götz Gusztáv, Horányi András, Lakatos Mónika és Vörös Miklós fogja képviselni).

4. A munkabizottság munkaterve (programok, rendezvények)

Horányi András elmondta, hogy az eddigi gyakorlathoz igazodva, évente 1-2 ülést kíván a munkabizottság szervezni.

A felvetett programjavaslatokat a tagság általánosságban megfelelőnek tartotta (mellékelve).

Lajos Tamás elmondta, hogy a BME Áramlástan Tanszéke szívesen vállalja partnerséget egy hidrodinamikai szimpózium szervezésében. Ismertette az együttműködés további lehetőségeit, bízta a 3 évente általuk rendezett Conference on Modelling Fluid Flow-n s annak workshopján való részvétellel (Budapest, 2009 szeptember 9-12 www.cmff.hu).

Götz Gusztáv nem kíván előadást tartani a meteorológiai szakkifejezésekről. Megjegyezte, hogy a Met. Napokról kiszoruló témák számára ilyen előadóülésekkel fórumot tudunk biztosítani.

Az eredetileg 2009 szeptemberére tervezett együttes klímadinamikai kiértékelés bemutatásának időpontját össze kell majd hangolni a többi programmal, különös tekintettel a CMFF-re.

Práger Tamás javasolta a konvektív instabilitásokról szóló előadás, minden instabilitás típusra kiterő előadás sorozattá bővítését.

5. Klímadinamikai Nyári Iskola: „Climate variability and climate change: Estimating and reducing uncertainties”

Horányi András ismertette a 2009-ben Visegrádon megrendezésre kerülő nyári iskola tervét. Elmondta, hogy eddig már 35 jelentkező már van, több országból. A rendezvény anyagi forrásai biztosítottak, s 15 hallgató számára támogatást is tudnak biztosítani.

Magyar előadók számára a szemináriumok biztosítanak megszólalási lehetőséget (az előadók kiválasztása folyamatban van).

Hazai egyetemi és PhD hallgatók díjmentesen és komolyabb egyeztetés nélkül (a szervezők azért szeretnék erről információt kapni a várható létszám miatt) részt vehetnek a programokon, amennyiben napi leutazásukról vagy szállásukról gondoskodnak.

Weidinger Tamás a bizottság figyelmébe ajánlotta Mecenatura pályázatot, melyben 2 Mft-ot lehet jó eséllyel elnyerni, s pontosan ilyen célok támogatására hozták létre. Sikeres pályázat esetén hazai hallgatók teljes értékű részvételét tudnánk támogatni.

Tél Tamás elmondta, hogy szívesen látják az előadókat tanszékükön a rendezvény előtt és/vagy után is, Horányi András elmondta, hogy ezt a lehetőséget felveti a meghívott előadók számára.

6. Egyebek

Egyéb feladat, felvetés nem merült fel.

7. Zárszó

Horányi András megköszönte mindenki részvételét és az ülést bezárta (utólagosan Kellemes Karácsonyt és Boldog Új Évet kíván).

Emlékeztető
A Légekörfizikai Munkabizottság
2009. január 14-dikei üléséről

Helyszín: Budapest Dátum: 2009. 01. 14. Időpont: 14 óra

Jelenlevők:

Geresdi István,	Pécsi Tudományegyetem
Ács Ferenc,	Eötvös Loránd Tudományegyetem
Dombai Ferenc,	Országos Meteorológiai Szolgálat
Tóth Zoltán,	Országos Meteorológiai Szolgálat
Kulmann László,	Országos Meteorológiai Szolgálat
Tasnádi Péter,	Eötvös Loránd Tudományegyetem
Szinyei Dalma,	Eötvös Loránd Tudományegyetem
Breuer Hajnalka,	Eötvös Loránd Tudományegyetem

Napirend:

- 1) Köszöntés
- 2) Új tagok felvétele
- 3) Programjavaslat
- 4) Légekörfizikai témák a Meteorológiai Tudományos Napok programjaiban

Köszöntés:

A Légekörfizikai Munkabizottság újraalakulásának körülményeiről Geresdi István, a Munkabizottság elnöke beszélt. A rövid, tényszerű ismertető után (ki az elnök, ki a titkár, kik az új tagok, kik a potenciális új tagok) felkérte a jelen levő új tagokat (Szinyei Dalma, Breuer Hajnalka) rövid bemutatkozásra.

Új tagok felvétele:

Geresdi István felvetette, hogy a Munkabizottság új, levegő kémiaiával foglalkozó tagokkal bővíthetne (pl. Horváth László, Haszpra László, Baranka Györgyi stb.). Abban az esetben viszont a Munkabizottság Légekörfizikai és levegőkémiai Munkabizottság néven kellene, hogy szerepeljen. A névváltoztatás lehetőségét illetően elhangzott, hogy erre valamikor tavasz folyamán kerülhetne sor.

Programjavaslat:

A Munkabizottság évente maximum kétszer találkozna. A három lehetséges helyszín: az OMSZ, az ELTE és valamelyik vidéki Egyetem. A találkozók nyelvbe üthetők a) szakterületenként teljesülő előadások, b) külföldi vendégek előadásai és c) a fiatal, új tagok bemutatkozó előadásai során.

A következő Munkabizottsági ülésünk egy külföldi vendég előadásának alkalmából lesz Pécsen 2009. március 6-án. Az előadó: Greg Thomson, tornádó vadászattal is foglalkozó meteorológus. Az előadás témája: tornádóvadászat. Az előadással kapcsolatos pontos információkat (pontos helyszín, időpont) később, egy külön meghívó keretében adjuk majd meg.

Légkörfizikai témák a Meteorológiai Tudományos Napok programjaiban

Az elkövetkező három év Meteorológiai Tudományos Napjain a potenciálisan feldolgozandó témák között, melyek légkörfizikai vagy levegőkémiai vonatkozásúak, a távérzékelés témája is szerepel. Ha a távérzékelés mint témakör bekerül a Tudományos Napok programjába, akkor az elnök a témakörrel kapcsolatos előadássorozat megszervezésére Dombai Ferencet kérné fel. Dombai Ferenc a felkérést elfogadta. Az elnök egyúttal azt is megemlítette, hogy a Munkabizottság egyik-másik gyűlését szívesen összekapcsolná az OMSZ Légkörfizikai Munkacsoportjának rendszeres évi, szakmai megbeszéléseivel.

Budapest, 2009. 01. 20.

A Munkabizottság elnöke és titkára: Geresdi István és Ács Ferenc

EMLÉKEZTETŐ

a Meteorológiai Tudományos Bizottság

Légköri Erőforrás Munkabizottságának alakuló üléséről

Dátum: 2009. január 15. 15:00.

Helyszín: OMSZ Budapest II. Kitaibel P. u. 1. , I em. Tanácsterem

Jelen voltak:

Szalai Sándor (OMSZ), Pálfi Miklós (SOLAR-SYSTEM), Pálosi Dániel (GDF), Bank Klára (PTE TTK), Mika János (OMSZ), Tamás László (Kaptár és tsa), Tóth Róbert (KvVM),

Lovas István (DE), Ötvös Pál (Tiszavíz Vízierőmű kft.), Bíróné Kircsi Andrea (DE), Bányai István (ETE), Imre László (BME), Weidinger Tamás (ELTE), Bálint Gábor (VITUKI), Major György (OMSZ), Haszpra László (OMSZ), Kovács László (MH), Péliné Németh Csilla (MH), Tar Károly (DE), Wantuchné Dobi Ildikó (OMSZ).

1. Tar Károlyt, a LEM elnök köszöntötte a megjelenteket és ismertette az ülés tervezett napirendjét, melyet jelenlévők változtatás nélkül elfogadtak:

1. Köszöntés, bemutatkozás
2. A LEM célkitűzései
3. Előzmények (LEM: 2006-2008)
4. MTB 2008. okt. 28. ülés fontosabb határozatai
5. Program (2009-2011)
6. Javaslatok, vélemények
7. A munkabizottság megalakulása, szavazás
8. Előadások

2. Tar Károly bevezetőjében elmondta, hogy a Bizottság célkitűzését a légköri megújuló energiák (*szél-, nap- és vízenergia*) valamint energiatakarékosság kapcsán felmerülő meteorológiai feladatok, problémák teljes körű összegyűjtése, hazai megoldások elősegítése. A LEM egyúttal egy Fórumot kíván biztosítani a meteorológus kutatók, fejlesztők és a felhasználók közötti információ cserére. Törekszik az MTA többi Bizottságában működő megújulókkal foglalkozó munkabizottságokkal történő kapcsolatfelvételre.

3. Az Elnök ismertette a Légköri Erőforrás Munkabizottság beszámolóját a 2006-2008 közötti tevékenységekről

A LEM az előző ciklusban is előadások rendezésével próbálta felhívni a légköri megújuló energiákra a tudományos közvélemény figyelmét, elősegítendő ezek minél gazdaságosabb hasznosítását. 2006. októbere és 2008. októbere között négy rendezvény szerveztünk, három megszervezésére az MMT Nap- és Szélerergia Szakosztályával közösen került sor.

2006. október 19

A magyarországi nap- és szélerergia kutatás legújabb eredményei címmel az alábbi előadásokra a nap- és szélerergia NKFP projekt sikeres lezárása alkalmából került sor:

Dr. Major György akadémikus (OMSZ, projektvezető): A nap- és szélerergia NKFP projekt.

Dr. Csoknyai Istvánné vezető főtanácsos (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium): Környezeti és természeti szempontokkal összhangolt 2020, 2030-ig becsülhető hazai szélerergia potenciál.

Dr. Tóth Péter egyetemi docens (elnök, Magyar Szélenergia Társaság): A szélenergia hasznosítás távlatai az EU-ban és Magyarországon.

Pálfy Miklós igazgató (Solart-System Kft): Fotovillamos napenergia-hasznosítás helyzete Magyarországon.

Dr. Grabner Péter osztályvezető (Magyar Energia Hivatal, Villamos Engedélyezési és Felügyeleti Osztály): Korlátok és lehetőségek a magyar villamosenergia-rendszerben
Az előadásokat hozzászólások és vita követte. A projekt legfontosabb kutatási eredményeit tartalmazó kötetet minden résztvevő megkapta a helyszínen.

2007. szeptember 20:

Rózsavölgyi Kornél PhD hallgató (DE Meteorológiai Tanszék): A szélenergia területi hasznosításának klimatológiai és energetikai modellezése Magyarországon

Beck János gazdasági agrármérnök informatikus: Megújuló energiaforrások helyileg optimális megválasztását segítő számítógépes program

2008. május 22:

Weidinger Tamás - Gyöngyösi András Zénó - Bánfalvi Károly (ELTE): A szélenergetikai becslések módszertana numerikus modellszámítások és meteorológiai mérések alapján.

Pálosi Dániel (Kaposvári Egyetem): A szélenergia alkalmazásának gazdasági vizsgálata.

2008. október 30:

Bartók Blanka (Babes-Bolyai Tudományegyetem, Földrajz Kar, Természetföldrajz Tanszék): Műholdfelvételekből származtatott globálsugárzás adatok verifikációja.

Varga Zoltán (Gábor Dénes Főiskola): A napelemes áramtermelés jövedelmezőségi vizsgálata

Tar Károly hozzátette, hogy az MMT Nap- és Szélenergia Szakosztályával való együttműködés sikeresnek bizonyult, a jövőben is szorgalmazzuk a közös rendezvényeket.

4. Az MTB 2008. október 28-ai Munkabizottságának döntése értelmében az alábbi Bizottságok kaptak három évre szóló megbízást:

<i>Munkabizottság</i>	<i>Elnök</i>	<i>Titkár</i>
<i>Agrometeorológiai Munkabizottság</i>	Anda Angéla	Szalai Sándor
<i>Éghajlati Munkabizottság</i>	Bartholy Judit	Lakatos Mónika
<i>Légkördinamikai Munkabizottság</i>	Horányi András	Vörös Miklós
<i>Légkörfizikai Munkabizottság</i>	Geresdi István	Ács Ferenc
<i>Légköri Erőforrás Munkabizottság</i>	Tar Károly	Wantuchné Dobi Ildikó

LEM kapcsolatokat ápol az MTB -n belül Agrometeorológiai, Éghajlati Munkabizottsággal, az MTA más bizottságaival: a VI. oszt. Megújuló Energia Albizottságával, DAB Megújuló Energetikai Munkabizottságával valamint különféle Társaságokkal (MMT, MSZET, MNT, ETE, Megújuló Energia Szövetség, városklíma). Keresünk a témában érintett további potenciális partnereket is.

5. A következő ciklusban évente kb. 3 alkalommal rendezvényt szervezünk. Témajavaslataink: szél előrejelzés, sugárzásmérés, öntözés, klímaváltozás és megújuló energiák alkalmazásának összefüggései, nemzetközi tapasztalatok, megújuló oktatásának kérdésköre, energiatakarékosság. *További javaslatokat köszönettel várunk a LEM tagoktól.*

A LEM közreműködik a DAB Megújuló Energetikai Munkabizottság által 2009. május 8-9-én Debrecenben megrendezésre kerülő "Környezet és Energia" c. Konferencia szervezésében.

A LEM kezdeményezi, hogy az MTA keretében az összes megújulókkal foglalkozó munkabizottság évente egy alkalommal közös előadó ülést rendezzen. Ez ügyben felvesszük a kapcsolatot az MTA Megújuló Energia Albizottság elnökével.

6. Tar Károly elmondta, hogy a LEM-hez jelenléti ív és egyben szándéknyilatkozat aláírásával csatlakoztak a jelenlévők. Tagjainkat rendszeresen értesítjük nem csak a saját, hanem az MTA keretében megújulókkal foglalkozó többi munkabizottság rendezvényeiről is. Törekszünk arra is, hogy az ilyen jellegű kiadványok biztosan és időben eljussanak tagjainkhoz.

7. A Munkabizottság megalakulását követően a vízenergia hasznosítása témakörben az alábbi előadások hangzottak el:

Szalai Sándor és Bihari Zita (OMSZ): **A vízmérleg elemeinek tendenciái**

Bálint Gábor (VITUKI): **Közepes és nagy vízfolyásaink lefolyási sajátosságai**

Pálosi Dániel (Gábor Dénes Főiskola): **Vízenergiára épülő projektek jövedelmezési analízise**

Az előadásokat rövid beszélgetés zárta. A résztvevők javaslatára az előadások felkerülnek az internetre. *A LEM kezdeményezi, hogy az MTB hozzon létre az OMSZ honlapján egy felületet az öt munkabizottság közérdekű anyagai számára.*

Várjuk a résztvevők észrevételeit, javaslatait az előadás témákra, egyéb tevékenységi formákra, valamint további új LEM tagokra vonatkozóan február 28-ig a dobi.i@met.hu címre.

Budapest, 2009. február 5.

Összeállította: Wantuchné Dobi Ildikó
titkár

II. MELLÉKLET

Témajavaslatok a 35. és a 36. Meteorológiai Tudományos Napokra

2009 Meteorológiai Tudományos Napok

javasolt téma: Műholdmeteorológia

cím: Új generációs meteorológiai műholdak: fejlesztések, alkalmazások

Bevezető

Általános áttekintés, operatív és kutató meteorológiai műholdak, tipikus műszer és mérés fajták, származtatott mennyiségek. Európai témakörök, (EUMETSAT, SAF*-ok), hazai témakörök.

1 előadás

Nowcasting célú műholdmeteorológiai fejlesztések és alkalmazások

Műholdasok fejlesztése: A geoszinkron műholdak adatainak információ tartalma, optimális megjelenítése előrejelzőknek, a Nowcasting SAF produktumok ismertetése.

Az előrejelzők tapasztalatai a műholdadatok hasznosságáról

Egyéb intenzív távérzékelési megfigyelések NWC célra: Radar, villám adatok fejlesztései, NWC célú alkalmazások

Különböző szinoptikus helyzetek tanulmányozása műhold adatokkal: Többféle távérzékelési mérések együttes használata + szinoptika

5-7 előadás

Műholdas adatok használata a numerikus előrejelzésben

Milyen műholdas adatokat, hogyan és milyen hatással asszimilálnak globális és regionális modellekbe. NWP és GRAS SAF-ok ismertetése.

2 előadás

Az éghajlat vizsgálata műholdas adatokkal

Klíma SAF ismertetése, városklíma vizsgálata MODIS adatokkal, esetleg sugárzásháztartás vizsgálata és műholdas adatok felhasználása a klíma modellekben.

2-4 előadás

Felszín megfigyelése, hidrológiai és levegőkémiai alkalmazások

A LAND SAF ismertetése. A felszín vizsgálata MODIS adatokkal.

Műholdas fejlesztések a hidrológiában való alkalmazás céljára. Műholdas adatok alkalmazása a hidrológiában.

Ózon és Levegőkémiai SAF ismertetése. Nyomgázok mennyiségének származtatása műholdas adatokból.

3-5 előadás

ÖSSZESEN: 13-19 előadás

*SAF -- európai nemzetközi munkacsoport, amelyeket 1-1 témában szervezett az EUMETSAT műholdas produktum fejlesztésére és a produktumok előállítására.

Vázlatos javaslat a 2010-es Meteorológiai Tudományos Napok témájára

Javasolt téma: klímakutatás

Javaslattevők: Éghajlati és Légkördinamikai Munkabizottságok

Javasolt témák, előadások:

- Bevezető előadások:
 - Áttekintő előadások a klímakutatásról: a klímatográfia és klímadinamika helye és szerepe az éghajlat kutatásában, az éghajlati rendszer összetevői, éghajlatalakító tényezők, az éghajlat kényszerített és szabad változékonysága
 - Statisztikus klimatológia
 - Klímamodellezés: az éghajlat modellezésének módszerei: a klímamodellezés jelenlegi helyzete a világban, Európában és Magyarországon; klímamodellezési módszertan áttekintése (globális és regionális modellek, leskálázási technikák)
- A múlt éghajlatának jellemzése:
 - Megfigyelt trendek (esetleg távolabbi múlt is)
 - Szélsőségek gyakorisága
 - Az éghajlat megfigyelt állapotának felhasználása a klímamodellek tesztelésére
- Regionális klímamodellek, és alkalmazásuk Magyarországon:
 - ALADIN/Climate regionális klímamodell és eredményei
 - PRECIS regionális klímamodell és eredményei
 - RegCM regionális klímamodell és eredményei
 - REMO regionális klímamodell és eredményei
 - A négy Magyarországon alkalmazott modell eredményeinek szisztematikus együttes kiértékelése
- Az éghajlatváltozás hatásainak vizsgálata objektív módszerekkel
 - Hatásvizsgálatokat végző partner szervezetek előadásai, ügyelve arra, hogy csak olyan partnereket kérjünk fel előadásra, akik hatásvizsgálataikhoz a nagyfelbontású, hazai klímaprojekcióink eredményeit alkalmazzák

Javasolt szervezők a két munkabizottság nevében: Bartholy Judit, Götz Gusztáv, Horányi András, Lakatos Mónika, Vörös Miklós.

Javaslat a 2010-es Meteorológiai Tudományos Napok programjára

Javasolt téma: Klímakutatás

1. Félnap

- **Áttekintő előadás, amely az éghajlatkutatás eszköztárát objektíven (!) próbálja meg összefogni. Esetleg előadások?**

Múlt (régmúlt, ezerév) szekció:

- átfogó előadás (előadások), az elmúlt 20-30 Mév, O/O és C/C vizsgálatok, geomorfológia, dendro, írásos emlékek, pollen

2. Félnap

Jelen (mérési időszak), Statisztikus klimatológia

- Bevezető előadás?
- Adatszervezés (ellenőrzés, pótlás, homogenizálás) (Data Management)
- Térbeli vizsgálatok (statisztikus modellezés, térbeli interpoláció, gridding, adatasszimiláció)
- Idősorok elemzése (tendenciák, szélsőértékek)
- Éghajlatváltozási hatásvizsgálatok statisztikai módszerekkel
- Nemzetközi vonatkozások (projektek, európai, regionális eredmények)?

3. Félnap

Jövő, Klímamodellelés

- Bevezető előadások
- Regionális klímamodellek, és alkalmazásuk Magyarországon (ALADIN/Climate, PRECIS, RegCM, REMO)
- A négy Magyarországon alkalmazott modell eredményeinek szisztematikus együttes kiértékelése
- Az éghajlatváltozás hatásainak vizsgálata modelleredmények
- Nemzetközi vonatkozások (projektek)?

III. MELLÉKLET

**“CLIMATE VARIABILITY & CLIMATE CHANGE: ESTIMATING AND
REDUCING UNCERTAINTIES”
nyári iskola, 2009. június 8-17.**

NYÁRI ISKOLA MAGYARORSZÁGON:
“CLIMATE VARIABILITY & CLIMATE CHANGE:
ESTIMATING AND REDUCING UNCERTAINTIES”

A Nyári Iskola célja: A klímadinamikai kutatásokkal foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberek közötti „szakadék” áthidalása, azaz az elméleti klímadinamikai kutatások eredményeinek a klímamodelllezési tevékenységekbe való eredményesebb átültetése. A jelenlegi éghajlati modellekben rejlő bizonytalansági tényezők (gyengeségek) feltérképezése, illetve ezen bizonytalanságok csökkentési lehetőségeinek feltárása.

Időszak: 2009. június 8-17.

Helyszín: Szálloda a Dunakanyarban (előreláthatólag Visegrád)

Honlap: <http://www.met.hu/seminars/ss2009.php>

A Tudományos Szervező Bizottság tagjai:

Michael Ghil	Ecole Normal Superieure (Párizs) University of California (UCLA, Los Angeles)
Klaus Fraedrich	Meteorological Institute of Hamburg University (Hamburg)
Herve Le Treut	Laboratoire de Meteorologie Dynamique (Párizs) Institut Pierre Simon Laplace (Párizs)
David Neelin	University of California (UCLA, Los Angeles)
Tim Palmer	European Centre for Medium Range Weather Forecasts (ECMWF, Reading)

Meghívott előadók:

Jens Christensen	Danish Meteorological Institute (Koppenhága)
Henk A. Dijkstra	Institute for Marin and Atmospheric Research Utrecht, Utrecht)
Klaus Fraedrich	Meteorological Institute of Hamburg University (Hamburg)
Daniela Jacob	Max Planck Institute for Meteorology (Hamburg)
Michael Ghil	Ecole Normal Superieure (Párizs) University of California (UCLA, Los Angeles)
Herve Le Treut	Laboratoire de Meteorologie Dynamique (Párizs) Institut Pierre Simon Laplace (Párizs)
James McWilliams	University of California (UCLA, Los Angeles)
David Neelin	University of California (UCLA, Los Angeles)
Tim Palmer	European Centre for Medium Range Weather Forecasts (ECMWF, Reading)
David Randall	Colorado State University (Fort Collins)
Eric Simonnet	Institute Non Lineaire de Nice (Nizza)
Leonard Smith	The London School of Economics and Political Science (London) Oxford University (Oxford)
Eli Tziperman	Harvard University (Cambridge, USA)

Tervezett részvétel: 40-50 hallgató elméleti klímadinamikai, gyakorlati klímamodelllezési, valamint fizikai (matematika, fizika kémia) tudományágakból.

Helyi szervezés és további információ: Hágel Edit (hagel.e@met.hu), Szépszó Gabriella (szepszo.g@met.hu), Horányi András (horanyi.a@met.hu)

Tentative programme
(as of 8 December 2008)

TYPICAL DAILY SCHEDULE:

Morning session: 9:00 – 12:30 (with ½ hour break, 1.5 + 1.5 hr or 2 +1 hrs)

Afternoon session: 14:30 – 18:00 (same set-up as the mornings)

Computer labs: they will deal with time series analysis, simple dynamical models and intermediate models.

Monday (June 8th)

Morning

Introduction to dynamical systems I (M. Ghil)

Afternoon

Introduction to the climate system (J. D. Neelin)

Lab (exercises)

Tuesday (June 9th)

Morning

Introduction to dynamical systems II (H. Dijkstra)

The climate system as a dynamical system

Afternoon

Introduction to the atmosphere (H. Le Treut)

Introduction to the ocean (J.C. McWilliams)

Lab (exercises)

Wednesday (June 10th)

Morning

Climate modelling and its challenges (J.C. McWilliams, J. D. Neelin – 30 min. each)

Uncertainty lessons from Pliocene and Eocene warm climates (E. Tziperman)

Afternoon

Free (half-day excursion)

Thursday (June 11th)

Morning

Introduction to random dynamical systems (E. Simonnet)

Regional climate, downscaling, etc. (D. Jacob)

Afternoon

Seminars on selected topics (30 min. each)

Lab (exercises)

Friday (June 12th)

Morning

Low-frequency-variability (intraseasonal to interannual) – atmosphere (T.N. Palmer)

Low-frequency-variability (interannual to decadal) – ocean (H.A. Dijkstra)

Afternoon

Student posters (with 2-3 minute oral introduction each)

Weekend: Saturday & Sunday (13-14 June)

Full-day excursion on one of the two days;

The other day (depending on weather) half-day free, half-day work (to be determined – seminars, posters &/or labs)

Monday (June 15th)

Morning

D. Randall: IPCC-class climate modelling

L.A. Smith: Uncertainty, information and decision support

Afternoon

Intermediate climate models and parameter dependence (K. Fraedrich)

Lab (exercises)

Tuesday (June 16th)

Morning

Regional climate, downscaling, etc. (J.H. Christensen)

Mixing and transport (to be determined) &/or

Low-frequency-variability, sensitivity and high-resolution computations (to be determined)

Seminars on uncertainties and how to get around them, conclusions

Wednesday (June 17th)

Morning

Seminars on uncertainties and how to get around them, conclusions